

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001168

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-04-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трофименко Ольга Анатоліївна

2. Olha A. Trofymenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7593-9248

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 21-05-2025

Спеціальність за освітою: Дошкільна освіта

Місце роботи здобувача: Комунальний заклад вищої освіти "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 02137097

Місцезнаходження: пров. Нахімова, буд. 8, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8295

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 02137097

Місцезнаходження: пров. Нахімова, буд. 8, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 02137097

Місцезнаходження: пров. Нахімова, буд. 8, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.01.11, 14.01.82

Тема дисертації:

1. Розвиток інноваційної позиції педагогів закладів дошкільної освіти в умовах післядипломної освіти
2. Development of the Innovative Stance of Educators in Preschool Educational Institutions under the Conditions of Postgraduate Education

Реферат:

1. У дисертаційній роботі обґрунтовано актуальність проблеми розвитку інноваційної позиції педагогів закладів дошкільної освіти в умовах післядипломної освіти, її зв'язок із науковими програмами й темами, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів; висвітлено теоретико-методологічну основу дослідження проблеми розвитку інноваційної позиції, сучасний науковий дискурс педагогічних, психологічних та теоретико-методологічних засад проблеми розвитку інноваційної позиції педагогів закладів дошкільної освіти в умовах післядипломної освіти; наведено дані про апробацію результатів експериментально-дослідницької роботи. Теоретично проаналізовано та систематизовано понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема «інновація», «інноваційна педагогічна технологія», «інноваційна позиція»,

«інноваційна позиція педагога», «інноваційна позиція педагога закладу дошкільної освіти», встановлено їх зв'язок і взаємообувленість. У результаті контент-аналізу узагальнено поняття позиції у різних сферах буття людини, у професійній сфері педагога зокрема, та сформульовано авторське визначення терміну «інноваційна позиція педагога закладу дошкільної освіти» – конструкт, що базується на інноваційній інтенції педагога (система інтересів, ціннісних орієнтацій, потреб, що корелюють зі здійсненням нововведень); віддзеркалює світоглядне ставлення педагога до інновацій та потенціалу їх упровадження в систему дошкільної дидактики; детермінує характер інноваційної поведінки педагога в професійно-педагогічній діяльності. На підставі класифікації позицій за функціональною роллю особистості в соціумі (активна і пасивна) та за рівнем стійкості (стійка та ситуативна) визначено види інноваційної позиції педагога: активно-стійка, активно-ситуативна, пасивно-ситуативна, пасивно-стійка. На підставі порівняльного аналізу виявлено ключові відмінності між національною системою освіти та зарубіжних у контексті реалізації потенціалу післядипломної освіти у розвитку інноваційної позиції педагогів: у закладах вищої освіти зарубіжних країн педагогів одразу готують як дослідників, рефлексивних практиків, здатних до здійснення інноваційної діяльності та неперервного професійного розвитку протягом усього життя, отже освітні розриви мінімізовані; в Україні спостерігається становлення культури безперервного професійного розвитку і розвиток у педагогів здатності планувати удосконалення професійних компетентностей. Схарактеризовано та виокремлені такі структурні компоненти інноваційної позиції педагога: мотиваційно-ціннісний (наявність цілепокладання та мотивації до здійснення інноваційної діяльності; сформована система інтересів, ціннісних орієнтацій, потреб, пов'язані зі здійсненням нововведень); когнітивно-інформаційний (сукупність знань педагога про суть і специфіку інноваційних педагогічних технологій, комплекс умінь і навичок, застосування їх у професійній діяльності); діяльнісно-креативний (відповідність між внутрішніми переконаннями щодо інноваційних технологій як рушіїв прогресу та професійною діяльністю педагога з впровадження інноваційних технологій в освітній процес; здатність до трансформації інноваційних технологій, методів та підходів відповідно до методичної мети, завдань та запитів і можливостей здобувачів освіти); емоційно-рефлексивний (розуміння, інтерпретація й оцінювання педагогом власних успіхів в інноваційній педагогічній діяльності та наявність позитивного ставлення до інновацій, відчуття задоволення від здійснення інноваційної діяльності). Обґрунтовано та схарактеризовано основні функції післядипломної освіти у розвитку інноваційної позиції педагогів закладів дошкільної освіти: компенсаційна (усунення певних освітніх втрат та розривів задля забезпечення балансу між наявним рівнем та сучасними вимогами до рівнів загальних і професійних компетентностей педагога); адаптивна (оперативна підготовка й перепідготовка педагогів в умовах мінливої виробничої і соціальної ситуацій); трансформаційна (подолання стереотипів та негативних установок у педагогічній інноваційній діяльності), аналітична (критичне осмислення існуючої педагогічної реальності, аналіз та оцінювання результатів власної діяльності педагогом); стимулювальна (підтримка й заохочення педагогів до вдосконалення, самоосвіти та саморозвитку, інноваційної спрямованості зокрема).

2. This research paper substantiates the relevance of developing the innovative stance of educators in preschool educational institutions within the context of postgraduate education. It emphasizes the alignment of this development with scientific programs and research themes. The paper defines the research object, subject, purpose, objectives, and methodology while also highlighting its scientific novelty, as well as the theoretical and practical significance of the obtained results. The research presents the theoretical and methodological framework for studying the development of an innovative stance, as well as contemporary scientific discourse on pedagogical, psychological, and theoretical-methodological principles related to this issue. The paper also provides data on the validation and implementation of experimental research results. A theoretical analysis and systematization of the conceptual and categorical framework of the research have been conducted, including the terms: «innovation», «innovative pedagogical technology», «innovative stance», «innovative stance of an educator», and «innovative stance of a preschool educator». Their interrelation and interdependence have been established. Content analysis has helped generalize the concept of stance across different spheres, including the professional domain of educators. Based on this analysis, an authorial definition of the term «innovative stance of a preschool educator»

has been formulated. This concept is a construct grounded in the educator's innovative intention – a system of interests, value orientations, and needs correlated with the implementation of innovations. It reflects the educator's worldview and attitude towards innovation and its potential integration into the preschool didactic system, while also determining the nature of the educator's innovative behavior in professional and pedagogical activities. Educators' innovative stance has been categorized based on their functional role in society (active or passive) and the stability of their stance (stable or situational), resulting in four identified types: actively stable, actively situational, passively situational, and passively stable. The structural components of an educator's innovative stance have been characterized and identified as follows: motivational-value component (includes goal-setting and motivation for engaging in innovative activities, as well as a well-developed system of interests, value orientations, and needs related to the implementation of innovations); cognitive-informational component (comprises the educator's knowledge of the essence and specifics of innovative pedagogical technologies, along with a set of skills and competencies necessary for their application in professional practice); activity-creative component (reflects the alignment between the educator's internal beliefs regarding innovative technologies as drivers of progress and their professional activities in implementing these technologies in the educational process. It also encompasses the ability to transform innovative technologies, methods, and approaches in accordance with methodological objectives, tasks, and the needs and capacities of learners); emotional-reflective component (involves the educator's ability to understand, interpret, and evaluate their own achievements in innovative pedagogical activities, as well as the presence of a positive attitude toward innovations and a sense of satisfaction derived from engaging in innovative practices). The key functions of postgraduate education in developing the innovative stance of preschool educators have been substantiated and characterized as follows: compensatory function (aimed at addressing educational gaps and discrepancies to ensure a balance between the educator's existing level of general and professional competencies and contemporary requirements); adaptive function (ensures the timely training and retraining of educators in response to changing professional and social conditions); transformational function (focuses on overcoming stereotypes and negative attitudes toward pedagogical innovation); analytical function (involves critical reflection on the existing educational reality, as well as the analysis and evaluation of one's own professional performance); stimulating function (supports and encourages educators to pursue continuous professional improvement, self-education, and self-development, particularly in the direction of innovation).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Трофименко О. А. Інноваційна позиція педагога: сутність і характеристики поняття. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип. 57. Т. 2. С. 151-155. DOI 10.32782/2663-6085/2023/57.2.30
- Трофименко О. А. Критерії та показники вимірювання інноваційної позиції педагога. Вісник науки та освіти. №8(26), 2024. Серія «Педагогіка» С. 1209-1218. DOI [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8\(26\)-1209-1218](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-1209-1218)
- Трофименко О. Апробація структурно-функціональної моделі розвитку інноваційної позиції педагогів в умовах післядипломної освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 80, том 2, 2024. С. 299-304. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/80-2-45>

- Ягоднікова В. В., Трофименко О. А. Особливості науково-методичного супроводу інноваційної діяльності педагогів закладів дошкільної освіти. Інноваційна педагогіка. 2024. Вип. 77. С. 295–300. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/77.58>

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U111309 «Розвиток та удосконалення професійних та особистісних якостей учасників освітнього процесу»

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ягоднікова Вікторія Вікторівна
2. Viktoriia V. Yahodnikova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5050-2189

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 02137097

Місцезнаходження: пров. Нахімова, буд. 8, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кохановська Олена Вікторівна
2. Olena Kokhanovska

Кваліфікація: д. пед. н., доц., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7294-173X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Комунальний вищий навчальний заклад "Херсонська академія неперервної освіти" Херсонської обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 02139794

Місцезнаходження: вул. Покришева, 41, Херсон, 73034, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пріма Дмитро Анатолійович

2. Dmytro A. Prima

Кваліфікація: д.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осипова Тетяна Юріївна

2. Tetiana Y. Osypova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, буд. 26, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сараєва Ірина Володимирівна

2. Iryna V. Saraeva

Кваліфікація: д.філософ, 012

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7753-1836

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 02137097

Місцезнаходження: пров. Нахімова, буд. 8, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Муковіз Олексій Павлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Муковіз Олексій Павлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Балашенко Інна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна